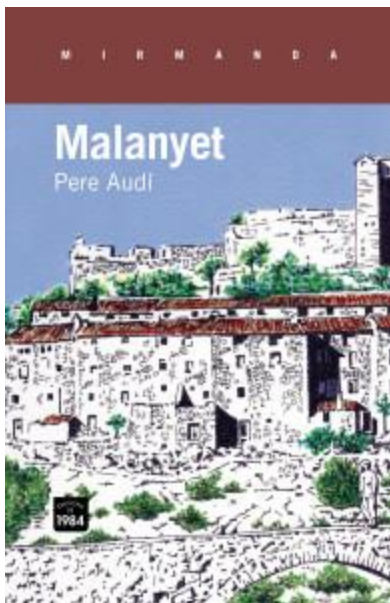

Propera parada: cultura / Marta Planes

Malanyet de **Pere Audí** (Edicions de 1984) és un retrat de Falset i el Priorat de començaments del segle XX. Audí, autor d'un llibre, *Cooperativistes, anarquistes i capellans al Priorat* (1910-1923), i diversos articles sobre la història del territori, realitza la primera incursió en el món de la ficció amb una novel·la on dona veu a una galeria humana integrada per homes i dones de carn i ossos de diferents estrats socials, professions i procedències. Cada capítol té el nom d'un personatge protagonista i, a través dels seus ulls, veiem el que passava dia a dia al Malanyet (una barriada pobre als afores de Falset) i a la mateixa població de Falset. Que aquesta circumstància no espanti el lector que no conegui l'indret. Els fets, sentiments, pensaments i anhels explicats per l'autor són extrapolables a qualsevol altra població catalana de l'època en què els pobres (molt pobres) lluitaven per modificar les

diferències abismals que els separaven dels rics (molt rics). Entremig, botiguers, la guàrdia civil, la madame d'un prostíbul molt concorregut, jornalers, minyones, beates, etc.

No és tracta d'una novel·la convencional amb plantejament, nus i desenllaç, tot i que hi passen coses, i moltes. Però no hi ha protagonista ni antagonista ni intriga ni final, sinó un gran retaule d'un moment històric en què l'autor ens fa fixar ara en un detall, ara en un altre. Tot i que cada capítol té un protagonista, amb el qual Audí fa un autèntic treball de psicòleg, hi anem retrobant els altres i seguint les seves ventures i desventures. Així, a través dels ulls dels personatges, s'entén perfectament la situació d'un moment històric molt important per a la història del segle XX, ja que s'hi exposen alguns dels conflictes que van esclatar en la guerra civil del 1936. La Història explicada a partir de petites històries, que al cap i a la fi, són les que acaben conformant la primera.

L'altre gran mèrit d'Audí és que sap fugir del dramatisme i d'un to transcendent, aliant-se amb la ironia per convertir-se en còmplice del lector, que no pot evitar somriure contínuament, tot i la injustícia de molts dels fets que s'hi narren.

Marta Planes